

ارزیابی دیدگاه خبرگان در خصوص چالش‌ها و اولویت‌های سلامت براساس

چارچوب سلامت واحد در استان یزد

سعید حسینی^۱، ولی بهره‌ور^۲، زهرا نقیبی ندوشن^۳، سید مسعود موسوی^۴، *id^۵

^۱ مرکز مدل‌سازی داده‌های مراقبت‌های بهداشتی، گروه آمار زیستی و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران
^۲ دانشجوی دکتری اپیدمیولوژی، گروه اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، تهران، ایران
^۳ دانشجوی دکتری سالمندشناسی، گروه سالمندشناسی، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران
^۴ کارشناس مهندسی بهداشت حرفه‌ای، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران
^۵ استادیار، مرکز تحقیقات مدیریت و سیاست‌گذاری سلامت، گروه علوم مدیریت و اقتصاد سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران

* نویسنده مسؤول: سید مسعود موسوی

m.mousavihp93@gmail.com

ارجاع: حسینی سعید، بهره‌ور ولی، نقیبی ندوشن زهرا، موسوی سید مسعود. ارزیابی دیدگاه خبرگان در خصوص چالش‌ها و اولویت‌های سلامت براساس چارچوب سلامت واحد در استان یزد. راهبردهای مدیریت در نظام سلامت ۱۴۰۳؛ ۱۴(۳): ۱۸۴-۷.

واژه‌های کلیدی: اولویت‌های سلامت، سلامت واحد، یزد

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۰۲

تاریخ اصلاح نهایی: ۱۴۰۳/۰۸/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۰۴

سردبیر محترم

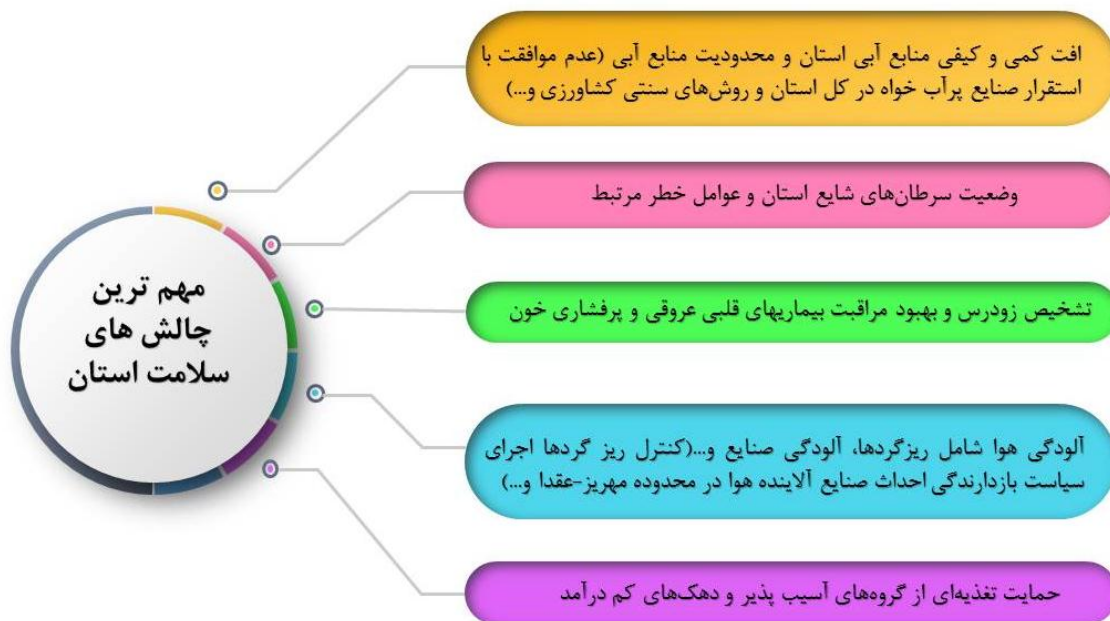
رویکرد "سلامت واحد (One Health)" به عنوان یک چارچوب چندبعدی برای تحلیل و مدیریت مشکلات سلامت، به بررسی ارتباط بین سلامت انسان، حیوان و محیط می‌پردازد. این رویکرد بر تعاملات پیچیده میان عوامل محیطی، اجتماعی و بیولوژیکی تأکید دارد و بر این باور است که دستیابی به بهبود واقعی در سلامت جامعه تنها از طریق نگاه جامع به تمامی عوامل مؤثر بر سلامت امکان‌پذیر است (۱-۳). استان یزد با توجه به پتانسیل‌های تاریخی و فرهنگی خود، در زمینه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی رشد چشم‌گیری داشته، اما در حوزه سلامت با چالش‌های گسترده‌ای شامل افزایش شیوع بیماری‌های غیرواگیر نظیر دیابت و سرطان، افزایش ریسک فاکتورهایی مانند آلودگی هوا و تغذیه نامناسب و مسائل اجتماعی مانند مهاجرپذیری از سایر استان‌ها و کشورهای همسایه مواجه است (۴-۶) که

با نگاهی چندجانبه مانند رویکرد سلامت واحد می‌توان به درک بهتری از این مشکلات و ارائه راه‌حل‌های کارآمدتر رسید. با توجه به اهمیت سلامت در توسعه پایدار و کیفیت زندگی شهروندان، شناخت دقیق این چالش‌ها و تدوین راهکارهای مناسب برای رفع آن‌ها، ضروری به نظر می‌رسد. نظر به نقش کلیدی و وظیفه ذاتی دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی در استخراج و رتبه‌بندی مسائل حوزه سلامت این مطالعه با هدف شناسایی و اولویت‌بندی چالش‌های موجود در حوزه سلامت استان یزد انجام شده است. در این بررسی، با بهره‌گیری از روش‌های کیفی و کمی، به بررسی عواملی همچون دسترسی به خدمات بهداشتی، کیفیت خدمات، شیوع بیماری‌ها، عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت پرداخته شده است. پژوهش در بخش کیفی به شکل مطالعه موردی انجام شد. روش نمونه‌گیری هدفمند از خبرگان و متخصصین از جمله اساتید دانشگاه، مدیران ادارات دولتی و

مطالعه، رویکرد سلامت واحد می‌تواند به‌عنوان یک راهبرد جامع و پایدار در مواجهه با این چالش‌ها به کار رود و به برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران کمک کند تا نه تنها از طریق بهبود سیستم‌های بهداشتی، بلکه با تمرکز بر بهبود محیط‌زیست و توسعه اجتماعی، سلامت جامعه را ارتقا بخشند. نتایج این تحقیق می‌تواند به‌عنوان سندی راهبردی برای سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان حوزه سلامت در استان یزد و حتی در سطوح ملی مورد استفاده قرار گیرد. لذا برای اجرای موفق رویکرد سلامت واحد باید به دو رکن تقویت مشارکت بین بخشی و تأکید بر ارتقاء سطح آموزش‌های بین‌رشته‌ای به عنوان اهرم‌های طلایی تحقق دستاوردهای سلامت و امنیت غذایی نگاه ویژه‌ای داشت و دولت‌های با استفاده از پتانسیل مردم روی این مفهوم سرمایه‌گذاری ویژه‌ای را انجام دهند.

کارشناسان حوزه سلامت انجام شد. روش جمع‌آوری داده‌ها به صورت بحث گروهی و مصاحبه نیمه‌ساختارمند بود و پس از استخراج چالش‌ها و موضوعات، برای اولویت‌بندی از یک فرم نمره‌دهی (براساس فراوانی، شدت، فوریت و وجود مداخله برای مسئله و خواست اجتماعی) استفاده شد که توسط افراد مشارکت‌کننده در تحقیق تکمیل گردید. تحلیل داده‌ها در بخش کیفی با روش تحلیل محتوا با نرم‌افزار MaxQDA 20 انجام شد و چالش‌ها با نرم‌افزار IBM SPSS 26 Statistic براساس میانگین نمره رتبه‌بندی شدند. در مجموع ۱۹ اولویت از تجزیه و تحلیل بخش کیفی استخراج گردید. در ادامه نتایج رتبه‌بندی نشان داد افت کمی و کیفی منابع آبی؛ سرطان‌های شایع استان؛ بیماری‌های قلبی و عروقی؛ آلودگی هوا و حمایت تغذیه‌ای از گروه‌های آسیب‌پذیر، پنج اولویت مهم از نگاه متخصصین امر بود (نمودار ۱، جدول پیوست). با توجه به یافته‌های این

نمودار ۱: مهم‌ترین چالش‌های سلامت استان منتج از دیدگاه خبرگان

جدول ۱: لیست اولویتهای حوزه سلامت استان یزد

رتبه	عنوان مسئله/مطلبه	میانگین
۱	افت کمی و کیفی منابع آبی استان و محدودیت منابع آبی (عدم موافقت با استقرار صنایع پرآب خواه در کل استان و روش‌های سنتی کشاورزی و غیره)	۲۴/۵۰
۲	وضعیت سرطان‌های شایع استان و عوامل خطر مرتبط	۲۳/۵۰
۳	تشخیص زودرس و بهبود مراقبت بیماری‌های قلبی عروقی و پرفشاری خون	۲۲/۸۳
۴	آلودگی هوا شامل ریزگردها، آلودگی صنایع و غیره (کنترل ریزگردها اجرای سیاست بازدارندگی احداث صنایع آلاینده هوا در محدوده مهریز-عقدا و غیره)	۲۲/۰۰
۵	حمایت تغذیه‌ای از گروه‌های آسیب‌پذیر و دهک‌های کم‌درآمد	۲۱/۱۷
۶	وضعیت بیماری دیابت و عوامل خطر مرتبط در استان	۲۰/۸۳
۷	وضعیت حوادث ترافیکی استان و عوامل خطر مرتبط	۲۰/۶۷
۸	مسائل مرتبط با اتباع و مهاجرین (سلامت، اشتغال و غیره)	۲۰/۳۳
۹	اجرایی نشدن قانون پیوست سلامت	۲۰/۰۰
۱۰	وجود عوامل خطرزای شاخص (سموم آفات نباتی، فلزات سنگین، هورمون‌ها، آنتی بیوتیک‌ها، آفلاتوکسین و غیره) در محصولات کشاورزی پر مصرف و محصولات دامی و طیور در سطح تولید و عرضه	۱۹/۸۳
۱۱	سواد سلامت مردم استان	۱۹/۸۳
۱۲	برنامه‌ریزی ناکافی در خصوص ایجاد زیرساخت‌ها و تسهیلات برای مواجهه با پدیده سالمندی جمعیت در استان	۱۹/۸۲
۱۳	وضعیت اعتیاد و مصرف مواد دخانی در سطح استان	۱۸/۶۷
۱۴	توجه ناکافی به پیاده‌سازی و عدم تخصیص منابع برای برنامه‌های پدافند غیر عامل، خطر سنجی و فرآیندهای کنترل و پیشگیری از سوانح، حوادث و بلایا	۱۸/۵۰
۱۵	تولید محصولات غذایی در کارگاه‌های سنتی، زیرزمینی و مشاغل خانگی و عدم نظارت بر آنها	۱۸/۳۳
۱۶	نرخ بیکاری استان	۱۸/۳۲
۱۷	رشد حاشیه‌نشینی در سطح استان	۱۷/۰۰
۱۸	عدم توسعه زیرساخت‌های توریسم سلامت و شهرک سلامت در استان با توجه به فراوانی بالای مراجعین از استان‌های همجوار	۱۵/۸۳
۱۹	رشد و تکامل همه جانبه دوران ابتدای کودکی	۱۴/۱۷

References

- Fathizadeh S, Khatti-Dizabadi F, Amidi-Mazaheri M. Function of one health and the associated factors: a cross-sectional study in Isfahan university of medical sciences, Isfahan, Iran. *Health System Research* 2020; 16(1): 54-9. doi: 10.22122/jhsr.v16i1.3616. [Persian]
- Schneider MC, Munoz-Zanzi C, Min KD, Aldighieri S. "One health" from concept to application in the global world. *Oxford Research Encyclopedia of Global Public Health* 2019. doi: 10.1093/acrefore/9780190632366.013.29.
- Zinsstag J, Schelling E, Waltner-Toews D, Tanner M. From "one medicine" to "one health" and systemic approaches to health and well-being. *Preventive Veterinary Medicine* 2011; 101(3-4): 148-56.
- Mirzaei M, Rahmaninan M, Mirzaei M, Nadjarzadeh A, Deghani Tafti AA. Epidemiology of diabetes mellitus, pre-diabetes, undiagnosed and uncontrolled diabetes in central Iran: results from Yazd health study. *BMC Public Health* 2020; 20(166): 1-9. doi: 10.1186/s12889-020-8267-y.
- Roshandel G, Ferlay J, Ghanbari- Motlagh A, Partovipour E, Salavati F, Aryan K, et al. Cancer in Iran 2008 to 2025: recent incidence trends and short-term predictions of the future burden. *Int J Cancer* 2021; 149(3): 594-605. doi: 10.1002/ijc.33574.
- Mirzaei M, Mirzaei M, Gholami S, Abolhosseini H. Prevalence of hypertension and related risk factors in central Iran: results from Yazd health study. *ARYA Atherosclerosis* 2021; 17(1): 1-9. doi: 10.22122/arya.v17i0.2045.

Assessing Experts' Perspectives on Challenges and Health Priorities Based on One Health Framework in Yazd Province

Saeed Hosseini^{1,2} , Vali Bahrevar³ , Zahra Naqibi Nodoushan⁴ ,
Seyed Masood Mousavi^{5*}

¹ Center for Healthcare Data Modeling, Department of Biostatistics and Epidemiology, School of Public Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran

² Ph.D. student of Epidemiology, Department of Epidemiology, School of Public Health, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

³ Ph.D. student of Aging, Department of Aging, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran

⁴ BSc in Professional Health Engineering, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran

⁵ Assistant Professor, Health Management and Policy Research Center, Department of Health Management and Economics Health, School of Public Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran

* **Corresponding Author:** Seyed Masood Mousavi
m.mousavihp93@gmail.com

ABSTRACT

Citation: Hosseini S, Bahrevar V, Naqibi Nodoushan Z, Mousavi SM. Assessing Experts' Perspectives on Challenges and Health Priorities Based on One Health Framework in Yazd Province. *Manage Strat Health Syst* 2024; 9(3): 184-7.

Received: October 23, 2024

Revised: November 19, 2024

Accepted: November 24, 2024

This study employed One Health Framework to identify and prioritize health challenges in Yazd Province, Iran. By combining qualitative and quantitative methods, the research explored various factors influencing health outcomes, including access to healthcare, quality of services, disease prevalence, and social determinants of health. Key findings revealed that water scarcity, cancer, cardiovascular diseases, air pollution, and nutritional support for vulnerable groups were the most pressing health issues. The One Health approach offers a comprehensive strategy to address these challenges by integrating human, animal, and environmental health. By fostering intersectoral collaboration and promoting interdisciplinary education, policymakers can implement effective interventions to improve public health in Yazd Province and beyond. The study's findings can serve as a valuable resource for developing evidence-based health policies and programs.

Key words: Health priorities, One Health, Yazd